

Azadlıqdan məhrum edilmiş şəxslərlə koronavirus (COVID-19) pandemiyası kontekstində rəftarla bağlı prinsiplər bəyanı

20 mart 2020-ci il

(qeyri-rəsmi tərcümə)

Koronavirus (COVID-19) pandemiyası Avropa Şurasına üzv olan bütün dövlətlərin hakimiyyət orqanları üçün fəvqəladə çətinliklər yaradıb. Bu baxımdan, müxtəlif azadlıqdan məhrumetmə yerlərində, o cümlədən, polis nəzarətində olan saxlama yerlərində, penitensiar müəssisələrdə, immiqrasiya saxlama mərkəzlərində, psixiatriya xəstəxanalarında və sosial xidmət müəssisələrində, habelə insanların karantində saxlanıldığı yeni yaradılmış müxtəlif obyektlərdə/zonalarda çalışan işçi heyəti spesifik və mürəkkəb çətinliklərlə üzləşirlər. COVID-19 pandemiyası ilə mübarizədə qətiyyətli addımlar atmağın özlüyündə labüd olduğunu qəbul etməklə yanaşı, Komitə işgəncə və qeyri-insani və ya alçaldıcı rəftara olan qadağanın mütləq xarakter daşdığını bütün aidiyyəti qurumlara xatırlatmağı özünə borc bilir. Qoruma tədbirləri heç bir halda azadlıqdan məhrum edilmiş şəxslərlə qeyri-insani və ya alçaldıcı rəftara səbəb olmamalıdır. Komitə hesab edir ki, aşağıdakı prinsiplər Avropa Şurası ərazisində azadlıqdan məhrum edilmiş şəxslərə cavabdeh olan bütün səlahiyyətli orqanlar tərəfindən tətbiq edilməlidir.

1) Təməl prinsip azadlıqdan məhrum edilmiş bütün şəxslərin sağlamlığı və təhlükəsizliyinin qorunması üçün mümkün olan bütün tədbirlərin görülməsi olmalıdır. Bu cür tədbirlərin görülməsi həm də işçi heyətinin sağlamlığı və təhlükəsizliyinin qorunmasına xidmət etmiş olur.

2) Bütün azadlıqdan məhrumetmə yerlərində Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının pandemiya ilə mübarizə üzrə təlimatlarına, habelə beynəlxalq standartlara uyğun ölkədaxili klinik protokollara əməl edilməli və onların tam şəkildə tətbiqi təmin edilməlidir.

3) Azadlıqdan məhrumetmə yerlərinin işçi heyəti ilə təminatı gücləndirilməli və öz vəzifələrini yerinə yetirməyə davam edə bilmələri üçün işçi heyəti peşəkar yardım, sağlamlıq və təhlükəsizliyin müdafiəsi və lazımı təlim ilə təmin edilməlidir.

4) COVID-19 infeksiyasının yayılmasının qarşısını almaq üçün azadlıqdan məhrum edilmiş şəxslərə tətbiq olunan istənilən məhdudlaşdırıcı tədbir qanuni əsasla malik, zəruri və mütənasib olmalı, insan ləyaqətinə hörmətlə yanaşmanı ehtiva etməli və vaxt baxımından məhdud olmalıdır. Azadlıqdan məhrum edilmiş şəxslərə bu cür tədbirlər barədə onların anladıqları dildə ətraflı məlumat verilməlidir.

5) Yaxın şəxsi təmas virusun yayılmasına təkən verdiyindən, azadlıqdan məhrumetməyə alternativ tədbirlərin tətbiq edilməsi yönündə bütün müvafiq orqanlar tərəfindən razılaşdırılmış birgə səylər göstərilməlidir. Belə bir yanaşma, xüsusən azadlıqdan məhrumetmə yerlərində sıxlıq müşahidə olunarsa, labüddür. Bundan əlavə, səlahiyyətli orqanlar həbs qətimkan tədbirinə alternativlərdən, habelə cəzanın yüngülləşdirilməsi, cəzadan şərti olaraq vaxtından əvvəl azad etmə və probasiyadan daha çox istifadə etməli; psixiatriya xəstələrinin xəstəxanalarda məcburi saxlanılmasına davam etmə ehtiyacını yenidən qiymətləndirməli; sosial xidmət müəssisələrinin sakinlərini, uyğun görüldükdə, sərbəst buraxmalı və ya icma xidmətinə təhvil verməli; və miqrantların saxlanılmasından mümkün qədər çəkinməlidir.

6) Səhiyyə xidmətlərinin təminatına gəldikdə, yaşlılar və öncədən bir xəstəliyi olan şəxslər kimi həssas qrupları və/və ya risk qruplarını xüsusən nəzərə almaqla, azadlıqdan məhrum edilmiş şəxslərin spesifik ehtiyaclarına xüsusi diqqət tələb olunur. Buraya həmçinin COVID-19'un müayinəsi və zəruri olduqda intensiv terapiya yolları daxildir. Bundan əlavə, azadlıqdan məhrum edilmiş şəxslər işçi heyətindən əlavə psixoloji dəstək almalıdırlar.

7) Pandemiya zamanı qeyri-zəruri fəaliyyətlərə ara verilməsinin qanuni və məqbul olması ilə yanaşı, azadlıqdan məhrum edilmiş şəxslərin təməl hüquqlarına tam şəkildə əməl edilməlidir. Buraya, xüsusilə, şəxsi gigiyenanın qorunması (isti su və sabun əldə etmək daxil olmaqla) və gündəlik açıq havaya çıxarılma (ən azı bir saat) hüquqları daxildir. Bundan əlavə, ziyarətlər daxil olmaqla, ətraf dünya ilə təmasa qoyulan hər hansı məhdudiyət alternativ ünsiyyət vasitələrinə (telefon və ya internet vasitəsilə səsli əlaqə) çıxış imkanlarının artırılması ilə kompensasiya edilməlidir.

8) SARS-CoV-2 virusuna yoluxmuş və ya yoluxmasına şübhə olan azadlıqdan məhrum edilmiş şəxsin təcrid edilməsi və ya karantinə yerləşdirilməsi halında, həmin şəxsin hər gün insanlarla müvafiq təması təmin edilməlidir.

9) Hüquq-mühafizə orqanlarının nəzarətində saxlanılan şəxslərlə pis rəftara qarşı əsas təminatlarla (vəkilə çıxış, həkimə çıxış, həbs barədə xəbər vermə) bütün hallarda və hər zaman tam şəkildə əməl edilməlidir. Bəzi hallarda müvafiq ehtiyat tədbirləri (məsələn, simptomları olan şəxslərdən qoruyucu maskalar taxmağı tələb etmək) uyğun görülə bilər.

10) Müstəqil qurumlar, o cümlədən, Milli Preventiv Mexanizmlər və Komitə tərəfindən aparılan monitoring pis rəftara qarşı vacib təminat vasitəsi olaraq qalır. Dövlətlər monitoring qurumlarının bütün azadlıqdan məhrumetmə yerlərinə, o cümlədən, şəxslərin karantində saxlanıldığı yerlərə daxil olmasına təminat verməyə davam etməlidirlər. Bununla yanaşı, bütün monitoring orqanları xüsusən yaşlılar və öncədən bir xəstəliyi olan şəxslərə münasibətdə "zərər verməyin" prinsipinə riayət etmək üçün zəruri ehtiyat tədbirləri görməlidir.